

تأملات فلسفی در اخلاق

تألیف

دکتر زهرا امینانی

انتشارات جهاد دانشگاهی استان مرکزی

۱۳۹۲

سرشناسه	: احسانی، زهرا
عنوان و نام پدیدآور	: تأملات فلسفی در اخلاق/ زهرا احسانی.
مشخصات نشر	: تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۲-۴۴۶-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: اخلاق- فلسفه
شناسه افزوده	: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ت ۳۷/بج
رده‌بندی دیوینی	: ۱۷۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۵۰۰/۴

تأملات فلسفی در اخلاق

تألیف: زهرا احسانی

ناشر: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی واحد استان مرکزی

صفحه آرا و طراحی: محمدنخعی

ویراستار: دکتر کیوان احسانی

چاپ: اول - ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۲-۴۴۶-۷

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سازمان انتشارات

نشانی سازمان انتشارات: تهران- خیابان انقلاب اسلامی- خیابان فخررازی- خیابان شهدای ژاندارمری- پلاک ۲۲، تلفن: ۶۶۹۵۲۹۴۸
مراکز پخش:

تهران: خیابان انقلاب - بین فلسطین و چهارراه ولیعصر - جنب مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران- تلفن: ۶۶۴۸۷۶۲۵-۶
اراک: خیابان شهید بهشتی، دانشگاه اراک، تلفن: ۲۷۸۵۵۵۰ (۰۸۶۱)

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.isba.ir پست الکترونیکی: info@isba.ir فروشگاه اینترنتی: www.Jdbookfair.com

فهرست

درآمد.....	۹
فصل اول: معرفی اخلاق و فلسفه اخلاق.....	۱۱
معانی و کاربردهای گوناگون واژه "اخلاق".....	۱۲
نقش و اهمیت اخلاق در زندگی انسان.....	۱۴
تفاوت اخلاق با دین، قانون و آداب و رسوم اجتماعی.....	۱۵
حوزه‌های پژوهش در اخلاق.....	۱۸
اخلاق توصیفی.....	۱۸
علم النفس اخلاقی (روانشناسی اخلاق).....	۱۹
اخلاق هنجاری (نستوری).....	۱۹
فرااخلاق.....	۲۰
فلسفه اخلاق.....	۲۲
نگاهی اجمالی به تاریخچه فلسفه اخلاق.....	۲۷
فصل دوم: مفاهیم و گزاره‌های اخلاقی.....	۲۹
مفاهیم اخلاقی.....	۳۰
تعریف مفاهیم اخلاقی.....	۳۳
۱- نظریه‌های توصیفی.....	۳۳
۲- نظریه‌های غیرتوصیفی.....	۴۰
نقد و بررسی.....	۴۹
تبیین مفاهیم و گزاره‌های اخلاقی.....	۴۹
۱- مفاهیم اخلاقی.....	۴۹
۲- گزاره‌های اخلاقی.....	۵۷
نقد نظریه‌های نامبرده.....	۵۸
۱- نظریه‌های توصیفی.....	۵۸
۲- نظریه‌های غیرتوصیفی.....	۶۰
فصل سوم: ارزش.....	۶۵
معنا و ماهیت ارزش.....	۶۶
اخلاق و ارزش.....	۶۷
نظریه‌های مربوط به ارزش اخلاقی.....	۷۰
۱- نظریه‌های فراهنجاری.....	۷۰
۲- نظریه‌های هنجاری.....	۷۱
فصل چهارم: ارزش و واقعیت.....	۷۳
تاریخچه بحث.....	۷۳

۷۵	دیدگاه‌ها در موضوع ارزش و واقعیت
۷۵	منظر وجودشناختی
۷۵	۱- واقع‌گرایی اخلاقی
۷۶	۲- ناواقع‌گرایی اخلاقی
۷۸	منظر معرفت‌شناختی
۷۸	۱- شناخت‌گرایی
۷۹	۲- ناشناخت‌گرایی
۸۱	منظر منطقی
۸۲	منظر زبان‌شناختی
۸۳	لوازم و پیامدهای واقع‌گرایی اخلاقی
۸۴	لوازم و پیامدهای واقع‌گرایی اخلاقی
۸۵	نقد و بررسی
۸۹	فصل پنجم: فعل اخلاقی و مبانی آن
۸۹	گرایش اخلاقی
۹۰	انگیزش اخلاقی
۹۳	ضعف اخلاقی
۹۴	فعل اخلاقی
۹۵	مبانی فعل اخلاقی
۹۵	۱- اختیار
۱۰۸	۲- قصد و نیت
۱۱۰	خودگروی و غیرگروی
۱۱۳	خودگروی و نظریه اخلاقی
۱۱۷	نقد و بررسی
۱۲۳	فصل ششم: نسبیت و جاودانگی در اخلاق
۱۲۴	نسبیت اخلاق و معانی آن
۱۲۴	۱- نسبی‌بودن اخلاق به معنای وابسته‌بودن اخلاق به انسان
۱۲۵	۲- نسبیت اخلاق در رابطه با احوال و شرایط گوناگون
۱۲۵	۳- نسبیت‌گرایی توصیفی
۱۲۶	۴- نسبیت‌گرایی فرااخلاقی
۱۲۹	۵- نسبیت‌گرایی هنجاری
۱۳۰	پیامدهای نظریه نسبیت‌گرایی اخلاقی
۱۳۱	بررسی و نقد نظریه نسبیت‌گرایی
۱۳۵	مطلق‌گرایی اخلاقی
۱۳۷	نقد نظریه مطلق‌گرایی
۱۳۸	نظریه برگزیده

۱۴۵	فصل هفتم: نظام اخلاقی، نظریه‌های اخلاق هنجاری
۱۴۵	نظام اخلاقی
۱۴۶	مبانی غیر اخلاقی تکوین یک نظام اخلاقی
۱۴۸	نظریه‌های اخلاق هنجاری
۱۴۸	دسته‌بندی نظریه‌های اخلاق هنجاری
۱۴۸	اصول گرایی و جزئی‌نگری
۱۵۲	وحدت گرایی و کثرت گرایی
۱۵۲	دسته‌بندی اساس قلمرو و معیار ارزیابی اخلاقی
۱۵۳	وظیفه‌گرایی
۱۶۲	نظریه‌های غایت‌نگر
۱۷۰	اخلاق فضیلت
۱۸۳	بررسی و نقد نظریه‌های اخلاق هنجاری
۱۸۳	اصول گرایی و جزئی‌نگری
۱۸۷	وظیفه‌گرایی
۱۸۹	غایت‌گرایی
۱۹۳	نظریه برگزیده
۱۹۹	فصل هشتم: اخلاق و دین
۲۰۰	دیدگاه‌ها در نسبت اخلاق با دین
۲۰۱	۱- وابستگی
۲۰۱	۲- خودمختاری یا استقلال
۲۰۸	دیدگاه برگزیده
۲۱۳	فصل نهم: اخلاق در قرآن
۲۱۳	جایگاه اخلاق در قرآن
۲۱۵	مبانی اخلاق در قرآن
۲۱۵	مبانی جهان‌شناختی
۲۱۷	مبانی انسان‌شناختی
۲۲۲	مبانی فرااخلاقی
۲۲۹	ویژگی‌های اخلاق قرآنی
۲۳۵	فعل اخلاقی در قرآن
۲۴۳	فهرست منابع

درآمد

ارزش و ارزش‌گرایی از ویژگی‌های اصیل و جدایی‌ناپذیر حیات انسان است و اخلاق تجلی ارزش‌گرایی آدمی در قلمرو منش و رفتار اوست. اما با وجود اشتراک همه انسان‌ها در موضوع اخلاق، از نظر محتوا اختلاف نظر میان متفکران و نیز افراد و جوامع انسانی انکارناپذیر است. تأمل در یافتن عوامل و زمینه‌های تفاوت اخلاقی به پرسش‌هایی می‌انجامد که فقط در کاوشی عقلانی و با رویکردی فلسفی می‌توان به پاسخ آن‌ها نزدیک شد؛ پرسش‌هایی که در درون حوزه اخلاق قابل بررسی نیستند. تفاوت در آراء اخلاقی به برداشت‌هایی متفاوت از ماهیت اخلاق، خاستگاه مبانی و قلمرو آن باز می‌گردد و فلسفه اخلاق عهده‌دار پرداختن به پرسش‌های فرااخلاقی و ارزیابی دیدگاه‌های گوناگون درباره ماهیت اخلاق و اصول اخلاقی است.

در این کتاب تلاش شده تا اصلی‌ترین پرسش‌های فرااخلاقی بررسی گردد. مطالب این کتاب در نه فصل گنجانیده شده که هشت فصل نخست به موضوعات فرااخلاقی اختصاص دارد. در هر فصل بعد از طرح مسأله و معرفی آراء و رویکردهای گوناگون به نقد و بررسی آنها پرداخته شده و در نهایت رأی موجه و برگزیده از دیدگاه مؤلف ارائه گردیده است. در فصل نهم با عنوان "اخلاق در قرآن" از منظر فلسفه اخلاق و با رویکردی تطبیقی و نگاهی کلان به اخلاق قرآنی پرداخته و کوشش شده است تا با عرضه پرسش‌های فرااخلاقی مطرح شده در فصل‌های گذشته به قرآن، نگرش قرآنی در این زمینه تبیین گردد.

امید است این کتاب در برانگیختن تأمل در باب پرسش‌های اساسی فلسفه اخلاق و بدست آوردن نگرشی جامع به مباحث آن و نزدیک شدن به برداشتی صواب از اخلاق و در نهایت سلوک اخلاقی انسان سودمند افتد.